Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2784

[Total No. of Pages : 2

[4702]Ext. - 12

M.A. (Part - I) External

MARATHI (मराठी)

Abhyaspatrika Kramank - 2

अभ्यासपत्रिका क्र. – 2

Madhyayugin Marathi Vangmayacha Etihas

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(प्रारंभ ते इ.स. 1818)

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मराठी भाषेचा उगम व विकास यावर उपलब्ध पुराव्यांच्या आधारे प्रकाश टाका.

किंवा

आद्यकवी मुकुंदराजांच्या ग्रंथकर्तृत्वाचे वाङ्मयीन विशेष स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) संत ज्ञानेश्वरांच्या वाङ्मयीन कर्तृत्वाचा परामर्श घ्या.

किंवा

संत साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींचे साधार विवेचन करा.

प्रश्न 3) संत तुकारामांच्या अभंगवाणीचे विशेष सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

पंडिती काव्याचे मराठी वाङ्मयपरंपरेतील महत्व विशद करा.

प्रश्न 4) ‘बखर’ या शब्दाच्या विविध उपपत्ती सांगून या वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

शाहिरी वाङ्मयाच्या प्रेरणा व प्रवृत्ती ससंदर्भ स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) मराठी संत कवयित्री

ब) मराठी जैन साहित्य

क) संत एकनाथांची भारूडे

ड) शिवचरित्रात्मक बखरी

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2785

[Total No. of Pages : 2

[4702]Ext. - 13

M.A. (Part - I) (External)

मराठी (MARATHI)

Abhyaspatrica Kramank - 3

अभ्यासपत्रिका क्र. 3

Bhashyavidnyan : Varnanatmak Va Samajik

भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व सामाजिक

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'सामाजिक भाषाविज्ञाना' ची संकल्पना स्पष्ट करून भाषाभ्यासाच्या दृष्टीने या संकल्पनेचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

विनिमयाच्या इतर साधनांपेक्षा भाषा हे उपयुक्त व परिणामकारक साधन कसे आहे ते सांगा.

प्रश्न 2) रूपिका – रुपिम – रूपिकांतर या संकल्पना स्पष्ट करून त्यातील परस्पर संबंधांचे विश्लेषण करा.

किंवा

अर्थाच्या विविध व्याख्या सांगून अर्थविन्यासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भाषा,बोली आणि समाज यांचे परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

व्यक्तीच्या समाजी करणात भाषेचा सहभाग विविध व्यवसायक्षेत्रांच्या संदर्भात स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) प्रमाणभाषा म्हणजे काय हे सांगून भाषासंपर्काचे स्वरूप विशद करा.

किंवा

संपर्कभाषा निर्मितीची प्रक्रिया स्पष्ट करून मराठी ही कशी क्रिऑल (Creol) भाषा आहे ते स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) खंडयुक्त स्वनिम

ब) रुपिमांचे प्रकार

क) भाषिक कोश

ड) व्यावसायिकांची बोली

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2786

[Total No. of Pages : 8

[4702]Ext.-14

M. A. (Part - I) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र.- 4 (ऐच्छिक)

(2013 Pattern)

विशेष सूचना:– खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी.

1) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य

किंवा

2) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1960)

किंवा

3) तौलनिक साहित्याभ्यास व भाषांतरमीमांसा

किंवा

4) वाङ् मयेतिहासलेखनविद्या

किंवा

5) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

---

1) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ग्रामीण साहित्याचे विशेष उलगडून दाखवा.

किंवा

प्रादेशिक साहित्याची संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 'ग्रामीण साहित्याने बदलत्या वास्तवाचे चित्रण अंगिकारले' या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

ग्रामीण साहित्य समीक्षेचा आढावा घ्या.

P.T.O.

प्रश्न 3) ‘डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारधारेशी दलित साहित्याची नाळ घट्टपणे जोडली गेलेली आहे’ हे विधान ससंदर्भ स्पष्ट करा.

किंवा

दलित साहित्यांचे वेगळे सौंदर्यशास्त्र असावे का? साधकबाधक चर्चा करा.

प्रश्न 4) दलित कवितेची वाटचाल स्पष्ट करा.

किंवा

‘दलित साहित्य हे चळवळीतून जन्मलेले साहित्य आहे’ या विधानाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) ग्रामीण साहित्याची भाषाशैली

ब) बारा बलूतेदार व कृषिजीवन

क) दलित साहित्यसंमेलने

ड) ‘अस्मितादर्श’ चे कार्य

Total No. of Questions : 5]

P2786

[4702]Ext.-14
M. A. (Part - I) (External)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र.- 4 (ऐच्छिक)
(2013 Pattern)
2) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1960)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्याचा सांस्कृतिक अन्वय संदर्भासह स्पष्ट करा.

किंवा

यादवकालीन साहित्यनिर्मिती मागील प्रेरणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) वैचारिक प्रबोधनातून निर्माण झालेल्या साहित्याचा मागोवा घ्या.

किंवा

महात्मा फुले यांच्या सुधारणावादी साहित्याचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) अर्वाचीन मराठी साहित्याच्या प्रेरणा सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

स्वातंत्र्यविषयक चळवळी आणि साहित्य यांचा अनुबंध उलगडून दाखवा.

प्रश्न 4) लोकसंस्कृती आणि आधुनिक मराठी साहित्य यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

अभिरूची नियंत्रित करणारे घटक कोणते? ते लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वारकरी कीर्तन

ब) तुका आकाशाएवढा

क) साहित्यप्रचाराची अर्वाचीन साधने

ड) पोवाडा

Total No. of Questions : 5]

P2786

[4702]Ext.-14
M. A. (Part - I) (External)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र.- 4 (ऐच्छिक)
(2013 Pattern)
3) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि भाषांतरमीमांसा

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) तौलनिक साहित्याभ्यासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासाची तत्वे विशद करा.

प्रश्न 2) तौलनिक साहित्याभ्यासामुळे वाङ्मयविषयक व संस्कृतीविषयक जाणिवा प्रगल्भ होतात.'' या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

'कृष्णाकाठ' व 'अत:स्थ' या दोन साहित्यकृतीतील राजकीय जीवनाची तुलना करा.

प्रश्न 3) भाषांतर म्हणजे काय? भाषांतराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

अभिजात साहित्यकृतीचे निकष सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) मराठी भाषेतून इतर भाषेत भाषांतरीत झालेल्या साहित्यकृतींचा उहापोह करा.

किंवा

विजय तेंडुलकर यांच्या 'घाशीराम कोतवाल' या नाटकाची मध्यवर्ती कल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) विश्वसाहित्याची संकल्पना

ब) यशवंतराव चव्हाण यांची राजकीय कारकीर्द

क) भाषांतर प्रक्रियेचे स्वरूप

ड) 'घाशीराम कोतवाल' या नाटकातील संवाद

❀ ❀ ❀

Total No. of Questions : 5]

P2786

[4702]Ext.-14

M. A. (Part - I) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र.- 4 (ऐच्छिक)

(2013 Pattern)

4) वाङ्मयेतिहासलेखनविधा

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) इतिहासलेखन व वाङ्मयेतिहासलेखन यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

''वाङ्मयेतिहासलेखन म्हणजे वाङ्मयाभ्यासाचे स्वतंत्र अभ्यासक्षेत्र आहे'' या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) पाश्चात्य विचारवंतांनी मांडलेल्या वाङ्मयेतिहासविषयक संकल्पनांचा परिचय करून द्या.

किंवा

भारतीय विचारवंतांनी मांडलेल्या वाङ्मयविषयक संकल्पनांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 3) आधुनिक मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनातील समस्यांचा उहापोह करा.

किंवा

महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या वाङ्मयेतिहास प्रकल्यांचा आढाव घ्या.

प्रश्न 4) ल.रा. नासिराबादकर व कुसुमावती देशपांडे यांच्या वाङ्मयेतिहासलेखनाच्या कार्याचा परिचय करून घ्या.

किंवा

मराठीतील वाङ्मयेतिहास लेखनाची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) समग्रलक्षी वाङ्मयेतिहास

ब) वाङ्मयीन घटना

क) वि.ल. भावे यांचा वाङ्मयेतिहास

ड) वाङ्मयेतिहासातील माटे – बेडेकर वाद

❀ ❀ ❀

Total No. of Questions : 5]

P2786

[4702]Ext.-14

M. A. (Part - I) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र.- 4 (ऐच्छिक)

(2013 Pattern)

5) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) अलंकार म्हणजे काय? अर्थालंकारांचे प्रकार सोदाहरण लिहा.

किंवा

शब्दालंकार म्हणजे काय? शब्दालंकारांचे प्रकार सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 2) मराठी छंदांची संस्कृतमधील पूर्वपीठीका संदर्भासह लिहा.

किंवा

छंदाचे काव्यरचनेतील स्थान विशद करा.

प्रश्न 3) व्याकरण म्हणजे काय? व्याकरणप्रक्रियेचा परिचय करून द्या.

किंवा

लावणी आणि पोवाडा या पद्यप्रकारांची थोडक्यात ओळख करून द्या.

प्रश्न 4) मराठी व्याकरणकारांचे योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

शब्दांच्या जाती कोणत्या ? विश्लेषण करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

अ) समास

ब) व्याकरणाची गरज

क) अलंकारमंजुषा

ड) वचनविचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3359

[Total No. of Pages : 2

[4702]Ext.-15

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासप्रत्रिका क्र. – 5

प्रसार माध्यमे आणि साहित्यव्यवहार

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मुद्रित माध्यमातील भाषेचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

तुम्हाला आवडलेल्या नाटकावर आस्वादात्मक लेखन करा.

प्रश्न 2) आकाशवाणीवरील कार्यक्रमातील संगीत व संवादलेखनाची वैशिष्ट्ये विशद करा.

किंवा

दृक् श्राव्य माध्यमातील संहितेचे लेखन करताना कोणकोणत्या गोष्टी विचारात घ्याव्या लागतात.

प्रश्न 3) वृत्तसंकलन म्हणजे काय ते सांगून कृषिविषयक कार्यक्रमाच्या वृत्तसंकलनाचा आराखडा तयार करा.

किंवा

वृत्तपत्रातील जाहिरातींचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 4) 'चित्रपट ही दृश्यांची भाषा असते' या विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

पटकथालेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.**

अ) क्रिडापत्रकारिता

ब) संगीताचा आस्वाद

क) चित्र प्रदर्शन

ड) नाटक : प्रभावी दृकश्राव्य माध्यम

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3360

[Total No. of Pages : 2

[4702] Ext. - 16

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI

अभ्यासपत्रिका क्र. 6

(साहित्य – समीक्षा व संशोधन)

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समीक्षेची संकल्पना, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व प्रयोजन स्पष्ट करा.

किंवा

आदर्श समीक्षकाने कोणती पथ्ये पाळली पाहिजे.

प्रश्न 2) समीक्षेच्या विविध पध्दती सांगून तुम्हाला महत्वाची वाटणारी समीक्षा पध्दती सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

1921 ते 1945 हा कलावादी प्रवृत्तींच्या प्रभावाचा कालखंड होता हे उदाहरणासह लिहा.

प्रश्न 3) संशोधनाची संकल्पना, प्रेरणा व प्रयोजने तुमच्या शब्दात लिहा.

किंवा

लोकसाहित्य व लोक संस्कृती यांचा अनुबंध उलगडून दखवा.

प्रश्न 4) साहित्याच्या अभ्यासासाठी समाजशास्त्राच्या आकलनाची आवश्यकता स्पष्ट करा.

किंवा

लोक साहित्याच्या संशोधनाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (चार पैकी दोन)

अ) समीक्षकाचा टीका विवेक

ब) साहित्य आणि तत्वज्ञान

क) रसिकतेची आवश्यकता

ड) संशोधन प्रक्रियेतील साधन – पुस्तके.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3358

[Total No. of Pages : 4

[4702]Ext.-17

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासप्रत्रिका क्र. – 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)

मध्ययुगीन : संत जनाबाई

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :

1) **सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.**

2) **सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.**

प्रश्न 1) मध्ययुगीन कालखंडातील सामाजिक व धार्मिक पर्यावरणाचा आढावा घ्या.

किंवा

संत जनाबाईची वाङ्मयीन जडणघडण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) संत जनाबाईच्या 'हरिश्चंद्राख्यान व कृष्णजन्म या वाङ्मयकृती स्पष्ट करा.

किंवा

संत जनाबाईच्या अभंगातील वैविध्य सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) संत जनाबाईच्या विठ्ठल महात्म्यपर अभंगाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

संत जनाबाईच्या नामदेव चरित्रपर अभंगाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) संत जनाबाईची जीवननिष्ठा अभंगातून कशी स्पष्ट होते ते सांगा.

किंवा

संत जनाबाईच्या अभंगाची भाषाशैली विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वारकरी संप्रदायाचा आचारधर्म

ब) संत कवयित्री – सोयराबाई व कान्होपात्रा

क) संत जनाबाई – आरती आणि ओव्या

ड) 'देव खाते, ... देव पिते' ..... स्पष्ट करा.

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P3358

[4702]Ext.-17

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI **(मराठी)**

अभ्यासप्रत्रिका क्र. – 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)

यशवंतराव चव्हाण

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सूचना :

1) **सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.**

2) **सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.**

प्रश्न 1) यशवंतराव चव्हाण यांच्या व्यक्तिमत्वाची जडणघडण स्पष्ट करा.

किंवा

'कृष्णकाठ' – च्या आधारे यशवंतराव चव्हाण यांच्या आत्मचरित्राची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 2) यशवंतरावांच्या भाषणातून स्पष्ट होणारी पुरोगामी भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतरावांच्या पत्रसंग्रहाच्या आधारे ललितगद्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 'यशवंतरावांच्या सामाजिक विचारांच्या आधारे महाराष्ट्राची जडणघडण झाली' – स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतरावांचे साहित्यविषयक विचार आजही महत्वाचे ठरतात – कसे ते सांगा.

प्रश्न 4) राजकीय विचारंवत म्हणून यशवंतरावांच्या लेखनाची वैशिष्ट्ये सांगा.

किंवा

यशवंतरावांचे महाराष्ट्राला लाभलेले शैक्षणिक योगदान उलगडून दाखवा.

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.**

अ) **यशवंतरावांचे प्रवासवर्णन**

ब) **यशवंतरावांचे ऋणानुबंध**

क) **यशवंतरावांचे त्रिभाषा सूत्र**

ड) **यशवंतरावांच्या आईचे व्यक्तिचित्र**

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3357

[Total No. of Pages : 7

[4702] - Ext.-18

M.A. (Part - II) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

(2013 Pattern)

खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी.

1) सौंदर्यशास्त्र.
2) लोकसाहित्याची मुलतत्वे आणि मराठी लोकसाहित्य.
3) लेखनविद्या आणि निबंधलेखन.
4) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक-दृष्टिने अभ्यास.
5) साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन.

---

1) सौंदर्यशास्त्र

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) सौंदर्यशास्त्राचे स्वरूप व कार्य विशद करा.

किंवा

सौंदर्यवाचक विधानांचे स्वरूप स्पष्ट करून द्विधृवात्मकतेची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) सौंदर्यसिद्धान्तांचे स्वरूप स्पष्ट करून भावनानिष्ठतेचा सिद्धान्त लिहा.

किंवा

सौंदर्यानुभवाच्या वैशिष्ट्यांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 3) मानवी मनातील एक भावना म्हणून सौंदर्यभावनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

क्लाईव्ह बेलच्या 'अर्थपूर्ण रूपा' (significant form)च्या सिद्धान्ताचे विवरण करा.

प्रश्न 4) भावना विरेचन सिद्धान्ताचा (Catharsis) परिचय करून द्या.

किंवा

सौंदर्यशास्त्र आणि साहित्यविचार यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) निसर्गातील सौंदर्य व निसर्गाबाहेरील सौंदर्य

ब) सौंदर्य अनुभवातील विश्वात्मकता

क) टॉलस्टॉयचा भावनासंक्रमण सिद्धान्त

ड) सौंदर्यशास्त्र आणि समीक्षा

2) लोकसाहित्याची मूलतत्वे आणि मराठी लोकसाहित्य

वेळ : 3तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*

2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) लोकसाहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याचे सामाजिक व सांस्कृतिक जीवनाशी असलेले अनुबंध विशद करा.

प्रश्न 2) लोकसाहित्याच्या अभ्यासाच्या विविध अंगांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

किंवा

लोकसाहित्य आणि लोकजीवनाची विविध क्षेत्रे यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) लोकसाहित्यामध्ये स्त्रीजीवनाचे चित्रण कसे केले जाते याचा परिचय करून द्या.

किंवा

मराठी लोकगीतांची वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

व्रतकथांचे स्वरूप व प्रेरणा विशद करा.

प्रश्न 4) लोकसाहित्य आणि लोककला यांच्यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या सादरीकरणातील विविधता विशद करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) लोकसाहित्याचे संकलन

ब) लोकसाहित्याचे संशोधन

क) तमाशा : एक लोककला

ड) लोकसाहित्याची भाषा

3) लेखनविद्या व निबंधलेखन

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) संवाद प्रक्रियेतील भाषेचे स्थान, स्वरूप व कौशल्ये यांचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

संवाद प्रक्रियेतील विविध अडथळ्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) अर्थ म्हणजे काय? अर्थाच्या प्रकारांची सोदाहरण चर्चा करा.

किंवा

संवाद कौशल्याच्या साहित्यातील सहभागाची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 3) जीवनाच्या विविध व्यवहारक्षेत्रातील भाषाव्यवहाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

साहित्याची भाषा आणि प्रसारमाध्यमांची भाषा यातील भेद लिहा.

प्रश्न 4) जनसंपर्कासाठी आवश्यक असलेल्या भाषिक कौशल्यांचा परिचय करून द्या.

किंवा

निबंधलेखनाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) संवादविषयक सिद्धांन्त

ब) कार्यालयीन मराठी

क) संपादनाची कौशल्ये

ड) जनसंपर्कासाठी भाषिक कौशल्यांचा वापर

4) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'वैचारिक साहित्य' ही संकल्पना स्पष्ट करून वैचारिक साहित्याच्या अभ्यासाची आवश्यकता स्पष्ट करा.

किंवा

'गो. ग. आगरकरांचे निबंधलेखन मराठी साहित्याला भूषणावह आहे'. – चर्चा करा.

प्रश्न 2) म. फुले, ताराबाई शिंदे आणि मुकुंदराव पाटील यांच्या विचारसूत्रांचा परिचय करून द्या.

किंवा

श्री. म. माटे यांच्या निबंधातील सामाजिक विचारांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप व व्याप्ती लिहा.

किंवा

सामाजिकता व कलामूल्ये यातील संबंध विशद करा.

प्रश्न 4) साहित्यपरंपरा आणि समाज या मधील अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

वाचक आणि साहित्य यांचा परस्पर संबंध उलगडून दाखवा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) विनोबा भावे यांचे धर्म व अध्यात्मविषयक विचार

ब) लोकहितवादींची शतपत्रे

क) सामाजिकता व शैली

ड) न्या. रानडे यांची धर्मविषयक भूमिका

5) साहित्य : सर्जन व उपयोजन

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्य सर्जन प्रक्रियेसंबंधींच्या मतांचा आढावा घ्या.

किंवा

भरतमुनींचा रससिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कादंबरी या साहित्य प्रकाराचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

प्रेक्षकांचा नाटकाच्या सादरीकरणावर परिणाम होतो काय? कसे ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कथेतील व्यक्तिरेखा या घटकाचे स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

साहित्यनिर्मिती आणि प्रतिभाशक्ती यांचा अनुबंध विशद करा.

प्रश्न 4) 'वर्तमानकाळातील सामाजिक घटनांमुळे साहित्यनिर्मितीला चालना मिळते'. कसे ते लिहा.

किंवा

स्वैर निर्मितीचे फायदे – तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

अ) आत्माविष्कार : साहित्यनिर्मितीचे प्रयोजन

ब) स्फूर्ती : काव्यनिर्माण शक्ती

क) इंटरनेटवरील साहित्य

ड) प्रसारमाध्यमे आणि साहित्यनिर्मिती